

**בְּקִרְבָּנָא דְעַל גַּבֵּי מִדְבָּחָא. כִּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל
 זַבְּאִין, הָוָה מִתְחַזֵּי עַל גַּבֵּי אֲשָׁא
 דְּמִדְבָּחָא דְיוֹקְנָא דְאַרְיָה אֲכִיל קִוְרְבָנָא עַל
 מִדְבָּחָא. וְכִד לֹא הוּוּ זַבְּאִין, הוּוּ חֲמֵן דְיוֹקְנָא
 דְכִלְבָּא רַבִּיעַ עַל מִדְבָּחָא.**

**כִּהְנָא כִּד בְּרִיךְ יְת עֲמָא, בְּשַׁעְתָּא דְזַקִּיף יְדוּי,
 כִּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל זַבְּאִין וְאַתְחַזֵּין לְבִרְכָא,
 יְדוּי הוּוּ זְקִיפִין בְּזַקִּיפוֹ, בְּלֹא טוֹרַח בְּלָל, וְאַתְאַרְמוּ
 בְּחִידוֹ וּבְרַעוּ. בְּדִין שְׂכִינְתָּא שְׂרִיָּא עַל־יְהוּ,
 וְאַזְדַּקְפֵּן אֵינֹן מִגְרַמְיָהוּ, וּכְדִין כִּהְנָא הָוָה יָדַע,
 דְאַתְחַזֵּין יִשְׂרָאֵל לְבִרְכָתָא, וּבְרִיךְ לֹון בְּרַעוּ דְלִבָּא.**

**וְכִד יְדוּי הוּוּ יְקִירִין וּבְטוֹרַח סִגֵּי אֲזַדְקָפוּ, וְלֹא
 יָכִיל לְאַרְמָא לֹון, אֲלֵא בְרוּב טוֹרַח. בְּדִין**

לשון הקודש

שההרים יָדוּי - בְּשֵׁהוּ יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים
 וְרֵאוּיִים לְבִרְכָה, יָדוּי הִיוּ זְקוּפוֹת
 בְּזַקִּיפוֹת, בְּלֵי טוֹרַח בְּלָל, וְהוֹרְמוּ
 בְּשִׂמְחָה וּבְרַצוֹן. אִזּוּ הַשְּׂכִינָה שׁוֹרְהָ
 עֲלֵיהֶם, וְנִעְמְדוּ הֵם מֵעַצְמָם, וְאִזּוּ הַכֹּהֵן
 הָיָה יוֹדֵעַ שִׁיִּשְׂרָאֵל רֵאוּיִים לְבִרְכָה,
 וּבְרַךְ אוֹתָם בְּרַצוֹן הַלֵּב.
 וּבְשִׂינְדוּי הִיוּ כְּבִדוֹת וּבְטוֹרַח רַב הִיוּ

וּלְמַטָּה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצָּה
 בְּמַעֲשֵׂי יִשְׂרָאֵל בְּחִבּוּבוֹת יִתְרָה.
**בְּקִרְבָּן שַׁעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, בְּשֵׁהוּ יִשְׂרָאֵל
 צְדִיקִים, הָיָה נִרְאָה עַל גַּבֵּי אֲשׁ הַמִּזְבֵּחַ
 דְּמוֹת שֵׁל אַרְיָה שְׂאוּכֵל הַקִּרְבָּן עַל
 הַמִּזְבֵּחַ, וּכְשֵׁלֹא הִיוּ צְדִיקִים, הִיוּ רוֹאִים
 דְּמוֹת שֵׁל כְּלָב רוֹבֵץ עַל הַמִּזְבֵּחַ.
 בְּשִׁהֲכֵחֵן הָיָה מְבִרַךְ אֶת הָעַם, בְּשַׁעְהָ**

הָיָה יָדַע, דִּהְיָא שְׁכִינְתָא לָא שְׂרִיָא עַל יְדוּי.
וְיִשְׂרָאֵל לָא אֶתְחִזּוּן לְבִרְכָא.

בְּגִין דְּבִשְׁעָתָא דְשְׁכִינְתָא הָיָה אֶתְיָא לְשְׂרִיָא עַל
יְדוּי, כֹּל אֵינּוּן אֶצְבָּעֵן דְּאֵינּוּן בְּדִיּוּקְנָא
עִילָאָה, הוּוּ חֲדָאן בְּחִידוּ, לְקַבְּלָא לָהּ לְשְׁכִינְתָא
עַל־יִיהוּ, וּפְרַחֵי לְאֶזְדַּקְפָא לְעִילָא. כְּמָא דְהוּוּ חֲדָאן
כְּרוּבִין דְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְכֹל שְׁכֵן לְעִילָא, לְקַבְּלָא לָהּ
לְשְׁכִינְתָא עַל גַּבֵּיהוּ.

וְרִזָּא דָא, (שמות יז יב) וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִים. מַאי
מַעֲבָא, בְּגִין דִּהֲהִיא שַׁעֲתָא יִשְׂרָאֵל לָא הוּוּ
זַבְּאִין. וַיְדוּי דְּמֹשֶׁה אִיתְיַקְרוּ, וְלֹא יָכִיל לְזַקְפָא לִזְוֹן
לְעִילָא. דְּכִתִּיב לְעִילָא, (שם יז ז) עַל רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְעַל גַּסּוּתָם אֶת ה'. וְכִדִּין וַיָּבֵא עֲמֹלֶק, וְאֶתְיַקְרוּ
יְדוּי דְּמֹשֶׁה, וְלֹא יָכִיל לְזַקְפָא לִזְוֹן, עַד דְּקַבִּיל עֲלֵיהּ

לשון הקודש

העולם הזה, וְכֹל שְׁכֵן לְמַעְלָה, לְקַבְּלָא אֶת
הַשְׁכִּינָה עַל גַּבֵּיהּ.

וְזֶה סוּד (שמות יז) וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִים. מַה
הַמַּעֲבָא? מַשּׁוּם שְׁבִאוּתָהּ הַשַּׁעָה לֹא הָיוּ
יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים, וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדוֹ, וְלֹא
יָכִיל לְהַרְיֵם לְמַעְלָה. שְׁכִינּוֹת לְמַעְלָה,
עַל רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל גַּסּוּתָם אֶת ה'.
וְאֵז וַיָּבֵא עֲמֹלֶק, וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדוֹ וְלֹא יָכִיל
לְהַרְיֵם, עַד שֶׁקַּבֵּל עָלָיו עֲנֵשׁ, שְׁכִינּוֹת

מִזְדַּקְפוֹת, וְלֹא יָכִיל לְהַרְיֵם אֶלָּא בְּמַרְחַ
רַב, אֵז הָיָה יוֹדֵעַ, שֶׁהָרִי הַשְׁכִּינָה לֹא
שׁוֹרָה עַל יְדוּי, וְיִשְׂרָאֵל לֹא רְאוּיִים
לְבִרְכָה.

מַשּׁוּם שֶׁבִשְׁעָה שֶׁהַשְׁכִּינָה הִיָּתְה בָּאָה
לְשָׂרוֹת עַל יְדוּי, כֹּל אוֹתָן הָאֶצְבָּעוֹת שֶׁהָיוּ
בְּדִיּוּקָן עֲלִיוֹן, הָיוּ שְׂמַחִים בְּשִׂמְחָה לְקַבְּלָא
אֶת הַשְׁכִּינָה עֲלֵיהֶם, וּפּוֹרְחוֹת לְהַזְדַּקֵּף
לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁהָיוּ שְׂמַחִים הַכְּרוּבִים שֶׁל

עוֹנֵשָׂא. דְּכָתִיב וַיִּקְחוּ אֶבֶן זָהָב וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מִשָּׂה
וְגו'. כַּגִּוּוֹנָא דָּא לֹחֵי אַבְנֵיָא, כַּגִּוּוֹנָא דְכַהֲנָא.

וְעַל דָּא, כְּרוּבִים בְּהָהוּא זְמַנָּא דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל
זַכָּאִין, הוּוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, מִתְדַבְּקוֹן דָּא
בְּדָא. וְכֵד לָא הוּוּ זַכָּאִין, הוּוּ מִתְדַרְיִין אַנְפִּיָּהוּ דָּא
מִן דָּא. וְעַל רִזִּין אֱלִין, הוּוּ יְדַעֵי, אִי יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין,
אִי לָא.

כְּרוּבִים: רַבִּינָן. וְכֵלָּא בְּרֹזָא חַד קַיִימִי,
דְּכָתִיב (הושע יא א) כִּי נֶעַר יִשְׂרָאֵל
וְאַהֲבָהוּ. וּבְגִין כֶּךָ כֵּלָּא בְּחַדְתוּתָא דְסִיחָרָא קַיִימָא,
כְּמָה דְאַתְחֵדִי דָּא בְּחַדְתוּתָא, הָכִי אִיהוּ כֵּלָּא. וּבְגִין
נֶעַר, אֵינֹון נְעָרִים. וְרֹזָא דָּא (ישעיה נד ו) אִשֶׁת נְעוּרִים,
דְּקַיִימָא עַל תְּרִין נְעָרִים, בְּחַדְתוּתָא עִילָאָה.

לשון הקודש

כְּרוּבִים – תינוקות. והכל בסוד אחד
עומדים, שכתוב (הושע יא) כי נער ישראל
ואהבהו. ומשום כך הכל עומד
בהתחדשות הלכנה, כמו זה מתחדשת
בהתחדשות, כך הוא הכל. ומשום
הנער, הם נערים. וזה סוד (ישעיה נד ו) אשת
נעורים, שעומדת על שני נערים,
בהתחדשות עליונה.

ויקחו אבן זהיה כאשר ירים משה וגו'.
כמו בן לוחות האבן, כמו הכהן.
ועל כן, כשישראל היו צדיקים באותו
זמן, הכרובים היו פנים בפנים, מדבקים
זה עם זה, וכשלא היו צדיקים, היו
מחזירים פניהם זה מזה. ועל הסודות
הגלו היו יודעים אם ישראל צדיקים או
לא.

**כְּרוּבִים אֲנֹפִי רַבְרָבִי, וְאֲנֹפִי זוּטְרִי. וַדַּאי הָכִי
 אֵינוֹן אֲנֹפִין טְמִירִין לְעֵילָא, דְּלֹא
 אֲתַגְלִיין. וּבְגִינֵיהוּ, הֵיוּ ^(דף נד ע"א) חֲדָתוּתָא דְסִיְהָרָא,
 וּמְלוּי דִּילָהּ.**

**אֲנֹפִי זוּטְרִי לְתַתָּא, כְּמָה דְאֹקִימָנָא בְּכַפְרָת,
 לְעֵילָא וְתַתָּא בְּרֹזָא חֲדָא קַיִימָא. אֵת
 הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אֵינוֹן רֹזָא דְתַרִין כְּרוּבִים,
 חַד דְכַר, וְחַד נוֹקְבָא, לְמַהֲיוּ דְבִיקִין אֵלִין
 בְּאֵלִין בְּחַבִּיבוּתָא, כְּמָא דְאִיתְמַר. אֵת, לְאַסְנָאָה
 עֵילָא וְתַתָּא בְּחֲדָא, לְמַהֲיוּ רֹזָא דְכְרוּבִין כְּלָא
 בְּכֻלָּלָא חֲדָא.**

כְּתִיב (תהלים ק ב) **עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה, חֲדוּתָא
 דְתַרִין כְּרוּבִין. דִּהָא רַבִּיין, כָּל מֵאן
 דְשָׂאֲרֵי בְגִינֵיהוּ, אֶתְהַדֵּר אֲנֹפִי כְּרַבִּיָא, וְחַדֵּי
 עֲמַהוֹן. וְרֹזָא דָא, כִּיּוֹן דְשָׂאֲרֵי עֲלִיָּהוּ, מֵאן**

לשון הקודש

כְּרוּבִים – פְּנִים גְּדוּלוֹת וּפְנִים קְטַנּוֹת. וַדַּאי כָּךְ הֵם הַפְּנִים הַנִּסְתָּרוֹת לְמַעְלָה, שְׂלֵא מִתְנַלּוֹת. וּבְשִׁבְלֵן הִיָּה הַתְּחַדְּשׁוֹת הַלְבָנָה וּמְלוּיָהּ.

פְּנִים קְטַנּוֹת לְמַטָּה, כְּמוֹ שְׂבִאֲרֵנוּ בְּכַפְרָת, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה עוֹמְדִים בְּסוּד אַחֲד. (בְּרַאשִׁית א) אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, הֵם סוּד שְׁנֵי הַכְּרוּבִים, אַחֲד זָכָר וְאַחֲד

נְקֵבָה, שִׁיְהִיו דְּבָקִים אֵלּוּ בְּאֵלּוּ בְּחַבִּיבוּת, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר אֵת, לְרַבּוֹת מַעְלָה וּמַטָּה כְּאַחֲד, שִׁיְהִיָּה סוּד הַכְּרוּבִים הַכֹּל בְּכֻלָּל אַחֲד.

כְּתִיב (תהלים ק) **עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה, הַשִּׂמְחָה שֶׁל שְׁנֵי הַכְּרוּבִים. שְׂהַרֵי תִינּוֹקוֹת, כָּל מִי שֶׁשׁוֹרָה בְּתוֹכָם, חוֹזְרוֹת פְּנָיו בְּתִינּוֹק וְשִׂמַח עִמָּם. וְסוּד זֶה, כִּיּוֹן**

דְּשָׂאֲרִי, אֶתְהַדֵּר נֶעֶר, בְּחִידוֹ דְּכֻלָּא, וּבְרַעוּתָא, וְאַף
עַל גַּב דְּאֶתְיֵיא בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, בִּיּוֹן דְּשָׂאֲרִי
עַל־יֵיהוּ, אֶתְהַדֵּר בְּחֻדוֹת, נֶעֶר קָטִיר בְּחִידוֹ. וְעֲלָמָא
אֶתְהַדֵּר בְּרַחֲמֵי.

מֵאן דְּאֵיהוּ בְּרוּזָא, יִיתוּן לְגַבִּיהַ נֶעֶר, וְיִשְׁתַּכְּדַּ
רוּגְזוּתָא, וְיִתְהַדֵּר בְּחֻדוֹת, וְשׂוּי גְרַמִּיהַ
בְּרַבִּיָא, וּכְדִין פְּלֵא בְּחִידוֹ. וְעַל רָזָא דָּא
בְּתִיב, (הושע יא א) כִּי נֶעֶר יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבֵהוּ, לִית רַחֲמֵי
וְחֲבִיבּוּ בְּרַבִּיָא.

בְּתִיב (שמות לג יא) וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן נּוּן נֶעֶר לֹא יִמִּישׁ.
דְּהָהּ קָאִים גּוֹ מִשְׁכַּנָּא דְּמֹשֶׁה, בְּגִין
דְּהָהּ אֹהֶל, אֹהֶל דְּמֹשֶׁה הָהּ. וּבְשַׁעְתָּא
דְּשְׁכִינְתָּא הָהּ אֶתְיָא, וְאַשְׁכַּח תַּמָּן לִיהוֹשֶׁעַ דְּאֵיהוּ
נֶעֶר, וּמִיד הָהּ בְּחִידוֹ וְרַעוּ. דְּחֻדוֹת דִּיהוֹשֶׁעַ אֲנַפּוּי
דְּסִיחָרָא דְּכּוּלָּא, בְּכָל רְזִין דִּילִיָּה חָבִי הָהּ.

לשון הקודש

הָהּ בְּתוּב כִּי נֶעֶר יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבֵהוּ, אֵין
אַהֲבָה וְחֲבִיבוּת פְּרַט לְתִינוּק.
בְּתוּב (שמות לג) וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן נּוּן נֶעֶר לֹא
יִמִּישׁ. שְׁהִיָּה עוֹמֵד בְּתוּד מִשְׁכַּן מֹשֶׁה,
בְּשִׁבִיל שְׁהֲאֶהֱל הַהּ הָהּ הָאֶהֱל שֶׁל
מֹשֶׁה. וּבְשַׁעָה שְׁהֲשְׁכִינָה הִיְתָה בָּהּ
וּמוֹצֵאת שָׁם אֶת יְהוֹשֶׁעַ שֶׁהוּא נֶעֶר, מִיד
הִיְתָה בְּשַׁמְחָה וּבְרַצוֹן, שְׁשַׁמְחַת יְהוֹשֶׁעַ

שְׁשׁוּרָה עֲלֵיהֶם, מִי שְׁשׁוּרָה חוּזר לְהִיּוֹת
נֶעֶר, בְּשַׁמְחַת הַכֹּל וּבְרַצוֹן. אַף עַל גַּב
שְׁבָא בְּדִין עַל הָעוֹלָם, בִּיּוֹן שְׁשׁוּרָה
עֲלֵיהֶם, חוּזר לְהִיּוֹת בְּשַׁמְחָה, נֶעֶר קָשׁוּר
בְּשַׁמְחָה, וְהָעוֹלָם חוּזר לְהִיּוֹת בְּרַחֲמִים.
מִי שֶׁהוּא בְּרַגְזוֹ, יִבִּיאֵו אֲלֵיו נֶעֶר וְיִשְׁכַּד
רְגָזוֹ, וְיַחֲזר לְהִיּוֹת בְּשַׁמְחָה, וְשָׁם עֲצָמו
כְּמוֹ תִינוּק, וְאֵז הַכֹּל בְּשַׁמְחָה. וְעַל הַסּוּד

בֵּינוֹן דְּמִשְׁכְּנָא אֲתַבְּנִי, לָא אֶצְטְרִיךְ יְהוֹשֻׁעַ לְמַהְיוּ
 תַּמָּן, אֲלָא כְּרוּבִים הֵווּ תַּמָּן, וּמִשְׁתַּכַּחֵי
 בַּחֲבִיבוֹ דָּא בְּדָא, אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין, כְּרַבֵּיא בְּחִידוֹ.
 בֵּינוֹן דְּשָׂאֲרֵי עַלְיָהּ מִיַּד כּוּלָּא בְּחִידוֹ, וְדִינָא לָא
 אֲשַׁתְּבַח כְּלָל. וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְעוּתִיה
 בְּעַמָּא דִּישְׂרָאֵל, בְּעֵינֵן לְאַחֲזָא עוּבְדָא לְתַתָּא,
 לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי, וְלְאַעְבְּרָא דִינָא, דְּלָא יִשְׁלוּט
 עַלְיָהּ כְּלָל, וְיִהוֹן תְּדִיר בְּחֻדְוָה עֲמִיתָ. וּפְאִין אֵינוֹן
 בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתֵּי.

כְּתִיב (ש"א ג א) וְהִנֵּעַר שְׂמוּאֵל מִשְׂרַת, כְּתִיב נֵעַר,
 וּכְתִיב (תהלים ד טו) וּשְׂמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ.
 וְתַנְיֵן, שְׁקוּל הָיָה שְׂמוּאֵל כְּנֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. אִי
 שְׁקוּל אִיהוּ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, אִמָּא כְּתִיב נֵעַר, דְּהָא
 בְּכַמְּה דְרַגְיִן אֵינוֹן, דְּלָא הָוָה מָטָא אֶפְלוֹ לְדִרְגָּא

לשון הקודש

הדין, שלא ישלט עליהם כלל, ויהיו
 תמיד עמו בשמחה. אשריהם בעולם הזה
 ובעולם הבא.

כְּתוּב (שמואל א-א) וְהִנֵּעַר שְׂמוּאֵל מִשְׂרַת,
 כְּתוּב נֵעַר, וּכְתוּב (תהלים טו) וּשְׂמוּאֵל
 בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ. וְשַׁנְיֵנוּ, שְׁקוּל הָיָה שְׂמוּאֵל
 כְּנֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. אִם שְׁקוּל כְּמוֹ מֹשֶׁה
 וְאַהֲרֹן, לָמָּה כְּתוּב נֵעַר? שְׁהָרֵי בְּכַמְּה
 דְרַגְוֹת הֵם, שְׁלָא הָיָה מְגִיעַ אֶפְלוֹ לְדִרְגָּה

פְּנֵי הַלְבָנָה בְּכָל, בְּכָל סוּדוֹתָיו כְּדָ הָיָה.
 בֵּינוֹן שְׁנַבְנָה הַמִּשְׁכָּן, לָא הֶצְטְרַךְ יְהוֹשֻׁעַ
 לְהוֹיֹת שָׁם, אֲלָא הַכְּרוּבִים הָיוּ שָׁם,
 וְנִמְצְאוּ בַּחֲבִיבוֹת זֶה עִם זֶה, פְּנִים
 בְּפְנִים, תִּינּוּקוֹת בְּשִׁמְחָה. בֵּינוֹן שְׁשֻׁרְתָּה
 עֲלֵיהֶם, מִיַּד הַכֹּל בְּשִׁמְחָה, וְאִין בְּנִמְצָא
 הַדִּין כְּלָל. וּבְשִׁבִיל שְׂרַצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּעַם יִשְׂרָאֵל, צְרִיכִים לְהִרְאוֹת
 מַעֲשֵׂה לְמַטָּה, לְעוֹרֵר רַחֲמִים וּלְהַעֲבִיר

וְעִירָא דְמֹשֶׁה, כָּל שְׁכֵן לְמַחְיוּ שְׁקוּל בְּתַרְוּוּיָהּ.

אֵלֶּא הָאִי קָרָא הָכִי הוּא, מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנָיו, מֹשֶׁה אִיהוּ נְבוֹאָה מְהִימְנָא עִילָאָה עַל כָּל שְׂאָר נְבִיאֵי. אַהֲרֹן בְּכַהֲנָיו, אִיהוּ פְּהֵנָא עִילָאָה עַל כָּל פְּהֵי עֲלְמָא, דְּלֹא הָוֵה פְּהֵנָא רַבָּא דְּסָלִיק בְּדַרְגָּא עִילָאָה בְּאַהֲרֹן. זָכָה אַהֲרֹן לְכַהוּנָה וְנְבוֹאָה, נְבוֹאָה וְכַהֲנָן. מַה דְּלֹא זָכָה פְּהֵנָא אַחֲרָא. וְאִי תִימָא, הָא זְכָרְיָה כְּהֵן וְנְבוֹאָה הָיָה, הֵהוּא נְבוֹאָה לְשַׁעֲתִּיהָ הָוֵה, דְּכַתִּיב (דְּה"א כד כ) וְרוּחַ לְבָשָׂה אֶת זְכָרְיָה.

פְּרֻשֵׁת כִּי תִשָּׂא

מֵאִי כָּל הָעוֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים, אֵלֶּא דָּא הוּא מֵאֵן דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדֵי דְּמֵאֲרִיָּה, אִי בְּעֵי לְאַתְתַּקְנָא קַמֵּי מֵאֲרִיָּה, וְלֹא יִשְׁלוּט עֲלֵיהָ דִּינָא דְּלַעִילָא, זָה יִתְּנוּ. ז"ה בְּעֵי לְמִיתָן, לְקַרְבָּא לִיהָ

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

זָכָה כְּהֵן אַחֲרָא. וְאִם תֵּאמַר, הָרִי זְכָרְיָה כְּהֵן וְנְבוֹאָה הָיָה? הַנְּבוֹאָה הַהִיא לְשַׁעֲתָהּ הָיְתָה, שְׂכַתוֹב (דְּה"ב כד) וְרוּחַ לְבָשָׂה אֶת זְכָרְיָה.

פְּרֻשֵׁת כִּי תִשָּׂא

מַה זָה (שְׁמוֹת ל) כָּל הָעוֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים? אֵלֶּא זֶהוּ מִי שְׁעוֹבֵר עַל מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ, אִם רוּעָה לְהַתְתַּקֵּן לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ, וְלֹא יִשְׁלַט עֲלָיו הַדִּין שְׁלַמְעֵלָה – זָה יִתְּנוּ. ז"ה צָרִיךְ

הַקְּטָנָה שֶׁל מֹשֶׁה, כָּל שְׁכֵן לְהִיּוֹת שְׁקוּל כְּנֶגֶד שְׁנֵיהֶם!

אֵלֶּא הַפְּסוּק הַזֶּה הוּא כְּדִ: (שם) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנָיו, מֹשֶׁה הוּא נְבוֹאָה נְאֻמָּן עֲלִיוֹן עַל כָּל שְׂאָר הַנְּבִיאִים. אַהֲרֹן בְּכַהֲנָיו, הוּא הַכְּהֵן הָעֲלִיוֹן עַל כָּל פְּהֵי הָעוֹלָם, שְׁלֹא הָיָה כְּהֵן גָּדוֹל שְׁעֵלָה בְּדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה כְּמוֹ אַהֲרֹן. זָכָה אַהֲרֹן לְכַהֲנָה וְנְבוֹאָה, נְבוֹאָה וְכַהֲנָן, מַה שְׁלֹא

בְּזֹאת, וּלְאַנְהָרָא לֵיהּ בְּנִהִירוֹ, בְּגִין דְּלֹא תוֹקִיד
עֲלֵמָא בְּשִׁלְחֻבוֹי. בְּגִין דְּמֵאן דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדֵין
דְּמֵאֲרִיהּ, אֶפְרִיד זֶה מִזֹּאת, בְּדִין בְּעֵי לְאַתְקַנָּא
לְהֵהוּא אַתְרַ, וּלְאַרְמָא רִישָׁא קַמֵּי דִינָא, וְלֹא
יִשְׁלוּט דִינָא עֲלֵיהּ.

זֶה יִתְנֹו. תָּא חֲזִי, כִּי דִינָא דְלֵעִילָא, לָא מְעַנִּישִׁין
לֵיהּ לְבַר נָשׁ עַד דְּאִיהוּ בְרַ עֶשְׂרִין שָׁנִין. מֵאֵי
טַעמָא, בְּגִין דְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲשֶׁתְּלִים בְּתֵרִין חוֹלְקִין,
בְּחוֹלְקָא דְקוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל
דָּא, אֵי הֵהוּא זְמַנָּא עֵבֵר עַל פִּיקוּדָא, לְמֵאן בְּעֵי
לְמִיתְבּוּ, בְּאַתְרָא דְחַב נְבִיחָהּ, וּלְמֵאן בְּעֵי לְאַמְשַׁכָּא.
הַדְר וְאָמַר מְחֻצִית הַשְּׁקָל.

תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
אֵיקְרוּן אַחַד. וְכַד בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא,

לשון הקודש

עֶשְׂרִים שָׁנָה. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂאוֹתוֹ
הַזְּמַן הוּא הַשְּׁתַלְמָא בְּשְׁנֵי חֲלָקִים – בְּחֵלֶק
שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
וְעַל כֵּן, אִם בְּאוֹתוֹ זְמַן עֵבֵר עַל מַצּוֹה,
לְמִי צְרִיךְ לְחַוֵּב? לְמַקּוֹם שְׁחָטָא אֲלֵיו,
וּלְמִי צְרִיךְ לְהַמְשִׁיד? חֲזֹר וְאָמַר מְחֻצִית
הַשְּׁקָל.

בַּא וְרָאהּ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנֶסֶת

לְתַת, לְקָרַב אוֹתוֹ עִם זֹאת, וּלְהֵאִיר לוֹ
בְּאוֹר, כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׂרַף אֶת הָעוֹלָם
בְּשִׁלְחֻבוֹתָיו, מִשּׁוּם שְׁמֵי שְׁעוּבַר עַל
מַצּוֹת רַבּוֹנוֹ, מִפְּרִיד זֶה מִזֹּאת, אִזּוּ
צְרִיךְ לְתַקֵּן אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם וּלְהֵרִים
רֵאשׁוֹ לְפָנֵי הַדִּין, וְלֹא יִשְׁלַט הַדִּין עֲלָיו.
זֶה יִתְנֹו, בַּא וְרָאהּ, בֵּית הַדִּין שְׁלִמְעֵלָה
לֹא מְעַנִּישִׁים אֶת הָאָדָם עַד שֶׁהוּא בֵּן

לֹא אִיקְרִי אֶחָד. וְעַל דָּא מַחְצִית הַשְּׁקָל, דְּהוּא
עֶשְׂרֵי גֵרָה, רַזָּא דִּיּוֹד, בְּעֵי לְאַמְשָׁכָא וּלְאַנְתָּרָא
בְּאַתְרָא דְּפָגִים.

וְדָא הוּא פּוֹפֵר נַפְשׁוֹ וְדָא, דְּהָא נַפְשׁוֹ וְא"ו אִיהִי
כִּי דִינָא. בְּמֵאֵי אֶתְכַפְּרָא וְאַסְתַּלִּיק דִּינָא.
בְּתַהוּא מַחְצִית הַשְּׁקָל, וְדָא אִיהוּ טוֹב, דְּאַנְהַר לִיה.
וְכַד מִתְדַבְּקוֹן תְּרוּוּיָהּ כַּחְדָּא, טוֹב וְנַפְשׁוֹ, כְּדִין
אִיקְרִי שְׁקָל הַקֹּדֶשׁ. וְאִיתְעַר כְּסָף יְמִינָא דְּמִלְפָּא,
לְגַבֵּי תְרוּמַת ה'.

וְעַל דָּא בְּעָא מִשָּׁה בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא, וְעַתָּה יְגַדֵּל
נָא כַּח אַדְנָי. יוֹד רַבְתָּא יִתְחַבֵּר בְּחֻדָּה,
דְּאִיקְרִי מַחְצִית הַשְּׁקָל. וּבְאֵן אֶתְר אֶתְחַבֵּר. בְּשְׁקָל
הַקֹּדֶשׁ. וְכַד תְּרוּוּיָהּ מִתְחַבְּרִין, כָּל אֵינּוֹן כְּתִי דִינִין
דְּבִתְרַע מִקְדָּשָׁא, מִסְתַּלְקוֹן דְּלָא לְמַעַבְד דִּינָא,
דְּהָא וְדָאֵי כְּפָר נַפְשׁוֹ יְהֵב.

לשון הקודש

שמאיר לה. וכשנגדפקים שניהם יחד,
טוב ונפש אזוי נקרא שקל הקדש,
ומתעורר כסף, ימין המלך אל תרומת
ה'.

ועל בן בקש משה בשעת הדין (במדבר יד)
ועתה יגדל נא כח אדני. יו"ד רבתי
יתחבר עמה, שנקראת מחצית השקל.
ובאזוה מקום מתחבר? בשקל הקדש.

ישראל נקראים אחד, וכשכנסת ישראל
בגלות, אינם נקראים אחד. ועל בן
מחצית השקל, שהוא עשר גרה, הסוד
של יו"ד, צריך להמשיך ולהאיר למקום
שפגם.

וזהו כפר נפשו ודאי, שהרי נפש וא"ו
היא בית דין. כמה מתכפר ומסתלק
הדין? במחצית השקל ההיא, וזהו הטוב

תָּא תַּזִּי הָאֵי כּוּפְרָא, כְּדָאֵי הוּא לְכַפְרָא עַל
 עֲשָׂרָה שְׁבֻטִין, דְּזַבִּינוּ לְיוֹסֵף, וְאַפְרִידוּ זַ"ה
 מוֹזָא"ת, וְעֵבְרוּ עַל פְּקוּדֵיִיא דְּמֵאֲרִיחֹן. בְּגִין כְּדָ
 עֲשָׂרִים גֵּרָה הַשָּׁקֶל, לְקַבִּיל הַהוּא דְּנָר פְּאַרְעָא
 נוֹכְרָאָה, דְּאַסְתַּלַּק מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְנִמְכַר
 בְּעֲשָׂרִים כֶּסֶף. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא אָרִימוּ רִישָׁא
 מִהַהוּא שַׁעֲתָא, בְּהַהוּא חוּבָא. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, אֵי אַתְּ בְּעֵי לְאַרְמָאָה רִישִׁיחֹן
 לְעֵילָא, זֶה יִתְּנוּ, כ"ל.

תָּא תַּזִּי, הַהוּא צַדִּיק כָּל אַקְרִי, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 עֲשִׂירָאָה דְּכֻלְהוּ אַתְּכְּלִילַת בֵּיה אַתְּקַרְבוּ דָּא
 כְּדָא, כְּדִין שָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ אַקְרוּן, בְּגִין דְּאִיהוּ פְּלַג
 גּוּפָא, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל פְּלַג גּוּפָא, אַתְּחַבְרוּ דָּא כְּדָא,
 גּוּפָא אַשְׁתְּלִים.

לשון הקודש

ובני ישראל לא הרימו ראש מאותה
 השעה באותו החטא. אמר לו הקדוש
 ברוך הוא למשה: אם אתה רוצה להרים
 את ראשם למעלה – זה יתנו, כ"ל.

בא וראה, הכפר הזה, כדאי הוא לכפר
 וכנסת ישראל העשירית של פלם
 נכללת בו, התקרבו זה עם זה, ואז
 נקראים שקל הקדש. משום שהוא חצי
 גוף וכנסת ישראל חצי גוף, מתחברים
 זה עם זה, והגוף משלם.

ובששניהם יחד מתחברים, כל אותם
 כתי הדין שבשער המקדש מסתלקים
 שלא לעשות דין, שהרי ודאי כפר נפשו
 נתן.

בא וראה, הכפר הזה, כדאי הוא לכפר
 על עשרה שבטים, שמכרו את יוסף,
 והפרידו ז"ה מוזא"ת, ועברו על מצוות
 רבונם. משום כד, עשרים גרה השקל,
 כנגד אותו שגור בארץ נכריה, שהסתלק
 מהארץ הקדושה ונמכר בעשרים כסף.

וּתְרִין עֶשֶׂר שַׁבָּטִין דְּתַחֲוֹת יַמָּא, יִנְקִין כָּל חַד
 מֵאַתֵּר דִּילֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, זֶה יִתְּנוּ.
 ז"ה, חוֹשְׁבֵן תְּרִין עֶשֶׂר, דְּאֵתְדַבְּקֵי סַחְרֵי מִשְׁכְּנָא
 עֵילָאָה. וּבְהַהוּא זְמַנָּא יְהֵא לֹון נְשִׂאוֹת רִישָׁא,
 דְּאֵתְדַבְּק רֵאשׁ הַמַּטָּה בְּאַתְרֵיהּ הַהוּא דְנָטִיר יו"ד.
 וְכַד אָזַל לְעֵלְמָא דְאַתֵּי, אֶתְוֹסֵף בֵּיהּ יו"ד,
 דְּכְּתִיב (בראשית נ כו) וַיֵּשֶׁם בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם.

וְעַל יְדוּי דְּמִשָּׁה דְּאֵתִילִיד בְּאַדָּר, אֶסְתַּלַּק
 מִתַּמָּן, וַהֲוֵה לֹון לְיִשְׂרָאֵל נְשִׂאֵת רֵאשׁ.
 וּבְגִין כַּךְ בְּאַדָּר יַהֲבִין אֵינּוֹן שְׁקָלִים, לְאַרְמָא
 רִישִׁיהוֹן לְעֵילָא, וְלִקְרַבָּא קִידוּשִׁין דְּמִלְכָּא
 לְאַתְרֵיהוּ, וְסַטְרָא דִּימִינָא אֶתְעַר בְּעֵלְמָא, וְסַמְכֵי
 מִשְׁכְּנָא אֶתְקִימוּ עַל תִּיקוּנֵיהוֹן. וְאַתְיָא זֹאת
 בְּרִשִׁימוּ דְּצַדִּיק דְּהוּא יו"ד, דְּאֵתְדַבְּק בֵּיהּ בְּכָל (דף
 נד ע"ב) קִידוּשִׁין דְּלְעֵילָא, כַּד אֶתִּיְהִיב מַחְצִית

לשון הקודש

וְעַל יְדֵי מִשָּׁה שְׁנוּלַד בְּאַדָּר, הִתְעַלָּה
 מִשָּׁם, וְהִיָּתָה לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל נְשִׂאֵת
 רֵאשׁ. וּמִשׁוּם זֶה נֹתְנִים בְּאַדָּר אוֹתָם
 הַשְּׁקָלִים, לְהַרִים אֶת רֵאשֵׁם לְמַעְלָה
 וְלִקְרַב אֶת קַדְשׁוֹת הַמִּלְוָה לְמִקְוָם, וְצַד
 הַיָּמִין מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם, וְתוּמְכֵי הַמִּשְׁכָּן
 עֲמָדוּ עַל תְּקוּנָם. וּבָאָה זֹאת בְּרִשָּׁם שֶׁל
 צַדִּיק שֶׁהוּא יו"ד, שְׁנֵדְבֵק בֵּיהּ בְּכָל

וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר שַׁבָּטִים שֶׁתַּחַת הַיָּם יוֹנְקִים
 כָּל אֶחָד מִמְּקוֹמוֹ, זֶהוּ שְׁכָתוֹב זֶה יִתְּנוּ.
 ז"ה, הַשְּׁבוֹן שְׁנַיִם עֶשֶׂר, שְׁנֵדְבֵקִים סְבִיב
 הַמִּשְׁכָּן הָעֲלִיּוֹן. וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן תִּהְיֶה לְהֵם
 נְשִׂאוֹת רֵאשׁ, מִשׁוּם שְׁנֵדְבֵק רֵאשׁ
 הַמִּלְוָה בְּמִקְוָמוֹ אוֹתוֹ שְׁשֹׁמֵר יו"ד.
 וּבְשֶׁהֲלַךְ לְעוֹלָם הַבָּא, נוֹסְפָה בּו יו"ד,
 שְׁכָתוֹב (בראשית ו ז) וַיֵּשֶׁם בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם.

הַשֶּׁקֶל, דַּאִיְהוּ מָעִין דְּכַסְפִּין, דַּאֲתַקְשְׁרוּ דָּא בְּדָא.
 וְעַל דָּא קְטֹרֶת לְבַטְלָא דִּינָא, וּלְבַטְלָא מוֹתָנָא,
 בְּגִין דְּקִשְׁיִר לָהּ בְּאַתְרָא דְזָה. וְתָא תְּזִי,
 קְטֹרֶת וְכָל קַרְבָּנִין דְּמִקְרָבִין, מֵהַאי מַחְצִית הַשֶּׁקֶל
 אֲתִי, דִּיהִיב כָּל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, וּכְדִין תְּרוּמַת
 ה' וְדָא.

תָּא תְּזִי, (משלי טז לא) כְּתִיב עֲטֹרֶת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה
 וְכו'. עֲטֹרֶת, דָּא תְּרוּמַת ה', דַּאִיְהוּ עֲטֹרֶת
 תְּפָאֶרֶת. בְּגִין דְּהָא תוֹרָה שְׂפַעֲלָא פִּה, מְעַטְרָא
 לְתוֹרָה שְׂפַכְתָּב, בְּגִין דַּאִיְהוּ אֲתָרָא דַּאֲתַנְגְּלִיָּא,
 לְגַלּוּי סְתָרָא, וּלְפְרוּשֵׁי תִיקוּנֵין דִּילָהּ, עַל
 יְדָא דְעֲטֹרֶת, דַּאִיְהוּ מְרָאָה, דְּכְלָהוּ אֲתַנְגְּלִיָּין
 בָּהּ. וְכִי תִימָא הַיָּאךְ אֲתַנְגְּלִיָּין בָּהּ. בְּתַהוּא
 אֲתַר דַּאֲקָרִי דְר"ךְ צְדָקָה. וּמֵאן אִיְהוּ דְר"ךְ

לשון הקודש

בא וְרָאָה, כְּתוּב (משלי טז) עֲטֹרֶת תְּפָאֶרֶת
 שִׁיבָה כּו'. עֲטֹרֶת – זו תְּרוּמַת ה', שֶׁהִיא
 עֲטֹרֶת תְּפָאֶרֶת. מִשּׁוֹם שֶׁהִיא תוֹרָה
 שְׂפַעֲלָא פִּה מְעַטְרֶת אֶת הַתּוֹרָה שְׂפַכְתָּב,
 מִשּׁוֹם שֶׁהִיא מְקוּם הַגְּלוּי, לְגַלּוֹת סְתָרֶיהָ
 וּלְפָרֵשׁ אֶת תִּיקוּנֶיהָ עַל יַד הָעֲטֹרֶת,
 שֶׁהִיא הַמְרָאָה, שְׂפַכְלָם מִתְּגַלִּים בָּהּ. וְאִם
 תֹּאמַר, אֵיךְ מִתְּגַלִּים בָּהּ? בְּמְקוּם הַהוּא
 שְׂנַקְרָא דְר"ךְ צְדָקָה. וּמִי הִיא דְר"ךְ

הַקְּדוּשׁוֹת שְׂלַמְעֵלָה, בְּשִׁנְתָּנָה מַחְצִית
 הַשֶּׁקֶל, שֶׁהֵם מְעוֹת שֶׁל כַּסְפִּים שְׂנַקְשְׁרוּ
 זֶה בָּזֶה.

וְעַל כֵּן הַקְּטֹרֶת לְבַטְלָא אֶת הַדִּין וּלְבַטְלָא
 מִגְּפָה, מִשּׁוֹם שֶׁקוֹשֵׁר אוֹתָהּ בְּמְקוּם שֶׁל
 זֶה. וּבֵּא רָאָה, הַקְּטֹרֶת וְכָל הַקְּרָבָנוֹת
 שְׂמִקְרָבִים, בָּאִים מִמַּחְצִית הַשֶּׁקֶל הַזֶּה
 שְׁנוֹתָן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְאִז
 תְּרוּמַת ה' וְדָא.

צְדָקָה. דָּא זֶה דְאַנְהִיר לָהּ. וְכִדִּין תַּמְצָ"א וְדַאי
נְהִירו דְתוֹרָה שְׂבַבְתָּב.

וְעַל דָּא תְרוּמַת ה' אִיקָרִי, תְרוּמַת וְדַאי, דְאָרִים
דְגִלְיָה עַל כּוּלָּא, הֵהוּא דְכְתִיב, בֵּיתָה, (תהלים
מח ב) גְּדוּל ה' וּמְהַלֵּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. אִימַתִּי
אִיהוּ גְּדוּל וְאַתְעַטֵּר בְּעֵטְרוֹי, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. וְכִדִּין,
נְהִירו דְעֵתִיק יוֹמִין נְהִיר בְּזַעִיר אַנְפִּין, וְאַתְעַטֵּר
בְּגִין לְאַתְדַבְּקָא בְּקֶרְתָּא קַדִּישָׁא. הָדָא הוּא דְכְתִיב,
עֲטַרְתַּת תַּפְאֶרֶת שִׁיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תַּמְצָא. וְנִגִּיד
לְהֵהוּא אַתְרָא דְאִקָרִי (דַּאִיחוּ דֶרֶךְ) צְדָקָה, וְאַנְהִיר
חֲזוּרָא לְסוּמְקָא.

וְנַחֲרִין מֵיָה שְׁתִּין גְּבוּרִין, וְתֵרִין עֵשֶׂר שְׂבַבְטִין.
בְּגִין כְּדָ שְׁשִׁים עֶשְׂרוֹן בְּכָלִי אֶחָד
נְבַלְלִין, דְכֻלְּהוּ מִסְטָרָא חָד. וְתֵרִין עֵשֶׂר לָא

לשון הקודש

ומתעטר כְּדִי לְהַדְבֵּק בְּקֶרְתָּהּ הַקְדוּשָׁה.
זֶהוּ שְׂפָתוֹב עֲטַרְתַּת תַּפְאֶרֶת שִׁיבָה בְּדֶרֶךְ
צְדָקָה תַּמְצָא. וּמִשְׁפִּיעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם
שְׂנַקְרָא (שְׁהוּא דֶרֶךְ) צְדָקָה, וּמֵאִיר הַלְבָּן
לְאָדָם.

וּמֵאִירִים מִמֶּנּוּ שְׁשִׁים גְּבוּרִים וּשְׁנַיִם
עֵשֶׂר שְׂבַבְטִים. מִשּׁוּם כְּדָ, שְׁשִׁים עֶשְׂרוֹן
בְּכָלִי אֶחָד נְבַלְלִים, שְׂכַלְמִם מִצַּד אֶחָד.

צְדָקָה? זֶהוּ זֶה שְׂמַאִיר לָהּ, וְאִז תַּמְצָ"א
וְדַאי אֹר תוֹרָה שְׂבַבְתָּב.

וְעַל זֶה נִקְרָאת תְרוּמַת ה', וְדַאי תְרוּמַת,
שְׁמַרִים דְגִלּוּ עַל הַכֹּל, הֵהוּא שְׂפָתוֹב בּו
(תהלים מח) גְּדוּל ה' וּמְהַלֵּל מְאֹד בְּעִיר
אֱלֹהֵינוּ. מְתִי הוּא גְּדוּל וּמִתְעַטֵּר
בְּעֵטְרוֹתָיו? בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. וְאִז אֹרוֹ שָׁל
עֵתִיק הַיָּמִים מֵאִיר בְּזַעִיר אַנְפִּין,

אֶת־כַּלְלָן עֲמֵהוֹן, דְּאִינוֹן יִגְקוֹן נוֹפֵא דְאִילָנָא, הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, זֶה יִתְנוּ, וְדָא יִתְנוּ לְכוּלָא, לְעַנְפֵי
 דְסַחְרֵי אִילָנָא. וְעַל דָּא כָּל אוֹמִין מִתְכַּפְּרִין
 בְּקַרְבְּנָא דִישְׂרָאֵל.

וּישְׂרָאֵל יִגְקוֹן בְּקַדְמֵיתָא מִהָאֵי אַתְר דְאִקְרִי
 סַלְע. הֵינּוּ דְכְּתִיב (דברים לב יג) וַיִּנְיֶקְהוּ
 דְבֶשׂ מִסַּלְע. וּמָאֵי טַעְמָא דְבֶשׂ, בְּגִין דְאִיהוּ תְמָר,
 דְכְּתִיב (שה"ש ז ח) זֹאת קוֹמֶתֶךָ דְמִתָּה לְתִמְרָא.

וּלְבַתֵּר, שְׁמֹן מִחֲלָמִישׁ צוּר. דָּא אַתְרָא דְלְעִילָא,
 אַתְרָא דְיִצְחָק שְׂרִי. וְאַף עַל גַּב דְשְׁמֹן
 מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם, כִּד יִשְׂרָאֵל מְכַשְׂרִין עוֹבְדֵייהוּ,
 מְהַפְּכִין דִּינָא לְרַחְמֵי וְדָא הוּא דְאָמַר לֹון קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וַיִּנְיֶקְהוּ דְבֶשׂ מִסַּלְע, דְאֶתְחַבְּרִין תְּמָר
 דְכַר וְנוֹקְבָא. וְשְׁמֹן מִחֲלָמִישׁ צוּר, כּוּלְהוּ דְרַגִּין

לשון הקודש

קוֹמֶתֶךָ דְמִתָּה לְתִמְרָא.
 וְאַחַר כִּד שְׁמֹן מִחֲלָמִישׁ צוּר. זֶה הַמְּקוֹם
 שְׁלִמְעֵלָה, הַמְּקוֹם שְׁבוּ שְׂרִי יִצְחָק. אִף
 עַל גַּב שְׁשִׁמֹן מַצְדוֹ שֶׁל אַבְרָהָם –
 כְּשִׂישְׂרָאֵל מְכַשְׂרִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם,
 מְהַפְּכִים אֶת הַדִּין לְרַחְמִים. וְזֶהוּ שְׁאָמַר
 לָהֶם הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּנְיֶקְהוּ דְבֶשׂ
 מִסַּלְע, שְׁמֵתְחַבְּרִים הַתְּמָר, זְכַר וְנוֹקְבָה.
 וְשְׁמֹן מִחֲלָמִישׁ צוּר, כָּל הַדְּרָגוֹת שׁוֹפְעוֹת

וְשִׁנִּים עֶשֶׂר אֵין נִכְלָלִים עִמָּהֶם, שְׁהֵם
 יוֹנְקִים נוֹף הָאִילָן, וְזֶה שְׁכָתוּב זֶה יִתְנוּ,
 וְדָא יִתְנוּ לְכָל, לְעַנְפֵים שְׁסוּבְבִים אֶת
 הָאִילָן. וְעַל כֵּן כָּל הָאֲמוֹת מִתְכַּפְּרוֹת
 בְּקַרְבְּנֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

וּישְׂרָאֵל יוֹנְקִים בְּרָאשׁוֹנָה מִהַמְּקוֹם הַזֶּה
 שְׁנִקְרָא סַלְע, וְהֵינּוּ מִדֵּי שְׁכָתוּב (דברים לב)
 וַיִּנְיֶקְהוּ דְבֶשׂ מִסַּלְע. וּמָה הַטַּעַם דְבֶשׂ?
 מִשּׁוּם שֶׁהוּא תְמָר, שְׁכָתוּב (שיר ז) זֹאת

נִגְדִין שָׁמֶן, וְאֶפִּילוֹ אֶתֶר דְּאִיקָרִי צוּר. וְהֵינּוּ
 דְּכֶתִיב, (דברים לב ד) הַצּוּר תָּמִים פָּעֵלוֹ. דְּאֶתְחַדֵּר צוּר
 לְמַעַבְד פָּעֵלוֹ דְּתָמִים. תָּמִים דָּא אֲבָרְהָם,
 דְּכֶתִיב (בראשית יז א) הִתְחַלֵּף לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים. צוּר דָּא
 יִצְחָק, וְאוֹקְמוּהָ.

תָּא חַיִּי, עַל דָּא תָּמָה מֹשֶׁה וְאָמַר, (במדבר כ ו) הֲמֵן
 תִּסְלַע הַזֶּה נוֹצִיא לְכֶם מָוֶם. כִּינּוּן דְּאֶתּוֹן לָא
 אֲזִלִּין בְּאוֹרַח מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא מִבְּסֻמִּין אֶתְרָא. וְעַל דָּא
 יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין נִסּוּף תָּמִים בְּחַג, לִיְנַקָּא הָאִי מִזְבַּח
 מִמֵּיָא דְּאֲבָרְהָם, וּכְדִין אֶתְבָּרַךְ עָלְמָא.

וּבַר נָשׁ כִּד אֵיהּ מְבָרַךְ עַל מְזוֹנָא בְּכֶסֶף, אִיבְעִי
 לֵיהּ לְמִיתַב בֵּיהּ מֵיָא, בְּבִרְכַת הָאֲרִיזָן,
 לְבָרְכָא לְהָאִי אֲרִיזָן, דְּאִיקָרִי מִזְבַּח, וְאִיקָרִי כּוֹס שֶׁל
 בְּרָכָה, דְּכִלְהוּ בְּרָכָאן בֵּיהּ תְּלִיין.

לשון הקודש

שאתם לא הולכים בדרך ישרה ולא
 מבשמים המקום. ועל זה ישראל עושים
 נסוף הפנים בחג, להניק את המזבח הזה
 מהפנים של אברהם, ואז מתברך העולם.
 ובשארם מברך על מזון בכוס, צריך לו
 לתת בו מים בברכת הארץ, לברך את
 הארץ הזו, שנקראת מזבח, ונקראת כוס
 של ברכה, שכל הברכות תלויות בה.

שמן, ואפילו המקום שנקרא צור. והינו
 מה שכתוב (דברים לב) הצור תמים פעלו.
 שחזור הצור לעשות פעלו של תמים.
 תמים זה אברהם, שכתוב (בראשית ז)
 התחלף לפני והיה תמים. צור זה יצחק,
 ופרשוהו.

בא וראה, על זה תמה משה ואמר (במדבר
 ט המן הסלע הזה נוציא לכם מים. כיון

וְתָא תַּזִּי, כִּד יִשְׂרָאֵל מִכְשָׁרָן עֹבְדֵי יְהוָה, הֵאֵי
 מִזְבַּחַת, שְׁלֵטָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, וְתוּז תַּזִּיין
 בְּחִיזוּ אַרְיָה רְבִיעַ עֲלִיָּה, עַל קַרְבָּנָא, וְאָכִיל לִיָּה.
 וְעַל דָּא מִדְּבַחָא אִיקְרִי (ישעיה כא א) אַרְיָאֵל. קַרְיַת תְּנָה
 דְּדוּד. וְדָאֵי דְחֹלְקִיָּה דְדוּד הוּא, וְכָל יוֹמָי אֲשַׁתִּידֵל
 לְאַנְהָרָא לָהּ.

וְעַל דָּא (תהלים טז יא) תוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים. כְּמָה דְאַתָּה
 אָמַר, (שמות ב כה) וַיֵּדַע אֱלֹהִים. אֹרַח חַיִּים,
 וּמָאן הוּא, שִׁבְעַ שְׁמַחֹת, הֵהוּא דְכָל שְׁבַעָא
 אֲתַבְּלִיל בֵּיהּ, וַיַּחְדֵּר אַנְפּוּי לְקַבְּלֵי פְּנִיָּה, דְאַנָּא
 אַחִיד בְּהוּן. וְכִדִּין נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נְצַח, דְשִׁמְאַלָּא
 אֲתַבְּלִילָת בְּיָמִינָא, וְכִד אֲתַבְּלִילָת, אֲתַחְדֵּר עוּר
 לְמַעַבְד פְּעֻלוּ דְתַמִּים, וְעַל דָּא זֶה יִתְּנוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים לב יז) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, דָּא יוֹסֵף. הָדָר,
 דָּא יַעֲקֹב. דְּכְתִיב (בראשית לז ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שְׁנַאֲמַר (שמות א) וַיֵּדַע אֱלֹהִים. אֹרַח חַיִּים,
 וּמִי הוּא? שִׁבְעַ שְׁמַחֹת, אוֹתוֹ שְׁכָל
 הַשְּׁבַע נִכְלָל בּוֹ, וַיַּחְזִיר פְּנִיָּו כְּנִגְד פְּנִיָּה,
 שְׁאֲנִי אַחוּז בְּהֵם. וְאִז נְעֻמוֹת בִּימִינְךָ
 נְצַח, שְׁהִשְׁמַאל נִכְלָל בִּימִין. וְכִשְׁנִכְלָלָת,
 חוּר הַצּוּר לַעֲשׂוֹת אֶת פְּעֻלוֹ שֶׁל תַּמִּים,
 וְעַל בֶּן זֶה יִתְּנוּ.

פְּתַח וְאָמַר (דברים לב) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, זֶה יוֹסֵף.

וְכֵא רָאָה, בְּשִׁישְׂרָאֵל מִכְשִׁירִים
 מַעֲשִׂיהֶם, הַמְּזַבַּח הַזֶּה שׁוֹלֵט בְּצַד הַיָּמִין,
 וְהָיוּ רֹאִים כְּמוֹ מִרְאָה שֶׁל אַרְיָה רוֹבֵץ
 עָלָיו, עַל הַקְּרָבָן, וְאוֹכֵל אוֹתוֹ. וְעַל בֶּן
 הַמְּזַבַּח נִקְרָא אַרְיָאֵל. (ישעיה כט)
 קַרְיַת תְּנָה דְּדוּד. וְדָאֵי שְׁחֻלְקוּ שֶׁל דְּדוּד הוּא, וְכָל יוֹמָי
 הַשְּׁתִּידֵל לְהָאִיר לָהּ.

וְעַל זֶה (תהלים טז) תוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים. כְּמוֹ